Sosyolojide Nitel Araştırma: Tasarım, Saha, Etik ve Analiz

Yazar

Dr. Gülbaşak DİKTAŞ YERLİ

Sakarya Üniversitesi

© Copyright 2026

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-362-344-9

Kitap Adı
Sosyolojide Nitel Araştırma: Tasarım, Saha, Etik ve Analiz

Yazar
Gülbaşak DİKTAŞ YERLİ
ORCID iD: 0000-0002-1170-8907

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
SOC026000

DOI
10.37609/akya.4458

Kütüphane Kimlik Kartı
Diktaş Yerli, Gülbaşak.
Sosyolojide Nitel Araştırma: Tasarım, Saha, Etik ve Analiz / Gülbaşak Diktaş Yerli.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.
242 s. ; 160x235 mm.
Kaynakça ve Ekler var.
ISBN 9786253623449

GENEL DAĞITIM
Akademisyen YAYINEVİ A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Nitel araştırma üzerine konuşurken çoğu zaman teknik sorular öne çıkar: Kaç kişiyle görüşülmeli? Görüşme soruları nasıl hazırlanmalı? Kodlama nasıl yapılmalı? Tema ne zaman oluşur? Bu soruların her biri araştırma sürecinde önem taşır. Ancak nitel araştırmanın güçlüğü, teknik adımları doğru sırayla uygulamaktan ibaret değildir. Araştırmacının neyi merak ettiğini, sahada hangi ilişkilere dikkat ettiğini, katılımcıların anlatılarını nasıl dinlediğini ve veriden nasıl bir yorum geliştirdiğini sürekli olarak gözden geçirmesini ister.

Bu kitap, nitel araştırmayı hazır adımlardan oluşan bir uygulama biçimi olarak ele almama isteğinden doğdu. Çünkü araştırma sürecinde karşılaşılan güçlükler, yöntem kitaplarında yer alan kısa açıklamalardan çoğu zaman daha karmaşıktır. Araştırma sorusunu daraltmak, sahaya erişmek, katılımcıyla güven ilişkisi kurmak, görüşme sırasında sessizliklerle karşılaşmak, etik açıdan zorlayıcı bir durumda karar vermek ya da verideki çelişkili anlatıları yorumlamak; araştırmacıyı her aşamada yeniden düşünmeye davet eder.

Sosyolojide nitel araştırma, insanların hayatlarına dışarıdan bakmanın bir yolu değildir. Araştırmacı sahaya girdiğinde, anlatıları dinlediğinde ve bu anlatıları yazıya taşıdığında bilgi üretim sürecinin parçası hâline gelir. Bu nedenle araştırmacının sorumluluğu büyüktür. Katılımcıların sözlerini etkileyici alıntılara dönüştürmek yeterli değildir. O sözlerin hangi toplumsal ve kurumsal koşullar içinde söylendiğini, hangi ilişkilerle anlam kazandığını, hangi sessizlikleri taşıdığını ve araştırma metninde nasıl temsil edildiğini dikkatle düşünmek gerekir.

Sosyolojik nitel araştırmanın temel sorusu, bireysel deneyimlerin hangi toplumsal ilişkiler içinde kurulduğudur. Bir kişinin çalışma hayatına, sağlık hizmetlerine, aile ilişkilerine, göç deneyimine, yaşlanmaya ya da eğitim sürecine dair anlatısı; kendi başına ve bağlamından kopuk ele alınamaz. Bu anlatılar, sınıfsal konumlar, toplumsal cinsiyet ilişkileri, kurumsal düzenlemeler, eşitsizlikler, gündelik pratikler ve tarihsel koşullarla birlikte anlam kazanır. Bu kitap, bireysel deneyim ile toplumsal yapı arasındaki bu bağı araştırmanın her aşamasında görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Kitap, özellikle sosyoloji alanında nitel araştırmaya başlayan öğrenciler, lisansüstü araştırmacılar ve saha çalışması yürüten araştırmacılar için hazırlanmıştır. Bununla birlikte, kendi araştırmalarında sosyolojik bir duyarlılık geliştirmek isteyen farklı alanlardan okuyucuların da yararlanabileceği bir tartışma zemini sunmayı hedeflemektedir. Buradaki amaç, bütün araştırmalar için geçerli tek bir yol önermek değildir. Her araştırmanın kendi sorusu, bağlamı, katılımcı grubu, etik sınırları ve kuramsal yönelimi vardır. Buna rağmen araştırmacının her çalışmada yeniden dönmesi gereken bazı temel sorular bulunur: Bu araştırma hangi toplumsal ilişkiyi görünür kılıyor? Hangi deneyimler araştır-

manın merkezine giriyor, hangileri dışarıda kalıyor? Araştırmacı kendi konumunun bilgi üretimindeki etkisini ne ölçüde fark ediyor? Geliştirilen yorum, verinin taşıyabileceği sınırlar içinde mi kalıyor?

Kitap boyunca bu sorular; araştırma probleminin kurulmasından saha ilişkilerine, görüşme ve gözlemden etik sorumluluğa, veri düzenleme ve analizden yazım, kalite ve güncel yöntem tartışmalarına kadar farklı biçimlerde ele alınmaktadır. Amaç, nitel araştırmayı daha zor bir faaliyet gibi sunmak değil; zaten karmaşık olan araştırma sürecini daha açık, daha dikkatli ve daha savunulabilir biçimde düşünmeye yardımcı olmaktır.

Nitel araştırma, kesin ve kapalı sonuçlara ulaşma vaadi taşımaz. Araştırmacı, saha sürecinde beklemediği anlatılarla, ilk yorumunu zorlayan karşılaşmalarla ve her zaman kolayca çözülemeyen etik sorularla karşılaşabilir. Bu belirsizlik, araştırmanın eksikliği değil; toplumsal hayatın karmaşıklığına dikkatle yaklaşmanın bir parçasıdır.

Bu kitabın, araştırma sürecinde sorularını yeniden kuran, sahada kararsızlık yaşayan, verisiyle uzun süre çalışan ve yazarken düşüncesini yeniden şekillendiren araştırmacılara eşlik etmesini diliyorum.

Dr. Gülbaşak DİKTAŞ YERLİ
Sakarya, 2026

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

1. SOSYOLOJİK TAHAYYÜL, BİLGİ ÜRETİMİ VE NİTEL ARAŞTIRMA 3

1.1. Sosyolojik tahayyül ve gündelik hayatı okumak 3
1.2. Anlam, deneyim ve toplumsal eylem 5
1.3. Yapı, fail ve bağlam ilişkisi 7
1.4. Yorumlayıcı gelenek ve sosyolojik bilgi üretimi 8
1.5. Eleştirel bakış, iktidar ve eşitsizlikler 10
1.6. Nitel araştırma: teknik mi, epistemolojik yönelim mi? 12
1.7. Türkiye bağlamında sosyolojik nitel araştırma 14

2. ARAŞTIRMA PROBLEMİNİ KURMAK: SOSYOLOJİK SORU NASIL GELİŞTİRİLİR? 16

2.1. Konudan araştırma problemine geçmek 16
2.2. Sosyolojik problem kurmanın mantığı 18
2.3. İyi bir nitel araştırma sorusu nasıl kurulur? 20
2.4. Betimleyici sorudan analitik soruya geçmek 22
2.5. Literatür, araştırma boşluğu ve kuramsal duyarlılık 23
2.6. Amaç, alt amaçlar ve araştırma soruları arasındaki ilişki 25
2.7. Araştırılabilirlik, erişilebilirlik ve akademik mesafe 26

3. NİTEL ARAŞTIRMA TASARIMI: YAKLAŞIM, MANTIK VE SÜREÇ 30

3.1. Araştırma tasarımı nedir, neden önemlidir? 31
3.2. Nitel araştırmada tasarım mantığı 32
3.3. Planlanan tasarım ile sahada şekillenen süreç arasındaki ilişki 34
3.4. Nitel araştırmanın temel yaklaşımları ve yaklaşım seçimi 35
3.5. Tasarım ile kuramsal çerçeve ilişkisi 37
3.6. Araştırmanın birimleri, analiz düzeyleri ve bağlamı 38
3.7. Araştırma sürecinde karar noktaları ve tasarımın uyarlanması 40

4. SAHAYA GİRMEDEN ÖNCE: ÖRNEKLEM, ERİŞİM VE ARAŞTIRMA İLİŞKİLERİ 42
4.1. Nitel araştırmada örneklem mantığı 43
4.2. Amaçlı örnekleme stratejileri 44
4.3. Katılımcı seçimi, örneklem büyüklüğü ve doygunluk 46
4.4. Sahaya erişim ve kapı açıcılarla ilişki 48
4.5. Katılımcıyla ilk temas ve araştırma davetinin dili 49
4.6. Araştırma ilişkilerinin toplumsal niteliği 51
4.7. Ulaşılması güç gruplar, reddedilme ve saha öncesi hazırlık 52

5. ARAŞTIRMACININ KONUMU: REFLEKSİVİTE, ÖZDÜŞÜNÜMSELLİK VE EPİSTEMOLOJİK FARKINDALIK 54
5.1. Araştırmacı tarafsız bir gözlemci midir? 55
5.2. Refleksivite ve özdüşünümsellik neyi ifade eder? 56
5.3. Toplumsal konum, kişisel geçmiş ve araştırma ilişkisi 58
5.4. İçeriden/dışarıdan araştırmacı olmak: yakınlık, mesafe ve analitik denge 60
5.5. Varsayımlar, duygular ve kör noktalar 62
5.6. Güç ilişkileri, temsil ve araştırmacının sorumluluğu 64
5.7. Refleksivitenin analize ve yazıma katkısı 66

6. SAHAYA GİRİŞ VE SAHA DENEYİMİ: GÜVEN, MESAFE, GERİLİM VE MÜZAKERE 68
6.1. Sahaya giriş: başlangıç anı değil, ilişkisel bir süreç 68
6.2. Güven, mesafe ve yakınlık ilişkisi 70
6.3. Saha rolleri, beklentiler ve müzakere 71
6.4. Kapalı sahalar, sessizlikler ve erişim gerilimleri 73
6.5. Duygusal emek, gerilim ve araştırmacının güvenliği 75
6.6. Saha notları ve deneyimin kayda geçirilmesi 77
6.7. Sahadan çıkmak ve saha deneyiminin analitik değeri 79

7. DERİNLEMESİNE GÖRÜŞME: ANLATI, ETKİLEŞİM VE VERİ ÜRETİMİ 81
7.1. Derinlemesine görüşme nedir, neden önemlidir? 82
7.2. Görüşme: veri toplama mı, veri üretme süreci mi? 83
7.3. Görüşme türleri ve uygun görüşme biçimini seçmek 85
7.4. Görüşme rehberi hazırlamak 86
7.5. İyi soru sormak ve etkin dinlemek 88

7.6. Anlatı, çelişki, boşluk ve sessizliklerle çalışmak 90
7.7. Hassas konular, güç ilişkileri ve görüşmenin etik boyutu 92
7.8. Görüşme ortamı, kayıt, sonlandırma ve görüşme sonrası notlar 94

8. GÖZLEM, KATILIMLI GÖZLEM VE ETNOGRAFİK DUYARLILIK 96
8.1. Gözlemin nitel araştırmaya katkısı 97
8.2. Gözlem: bakmak değil, araştırmak 99
8.3. Gözlem türleri ve katılım düzeyleri 101
8.4. Etnografik duyarlılık: bağlamı, ilişkiyi ve sıradan olanı yeniden görmek.....103
8.5. Mekân, beden, jest ve rutinleri gözlemlemek 105
8.6. Araştırmacının sahadaki varlığı ve gözlem üzerindeki etkisi.....106
8.7. Gözlem notları: kaydetmek, düzenlemek ve analizle ilişki kurmak 108
8.8. Farklı gözlem alanları, etik sınırlar ve gözlemin analitik değeri 110

9. ODAK GRUP, BELGE VE DİJİTAL MATERYALLER: ÇOĞUL VERİ KAYNAKLARIYLA ÇALIŞMA 112
9.1. Çoklu veri kaynakları: Araştırma sorusuna uygun veri kurmak.....113
9.2. Odak grup görüşmesi: Grup etkileşiminden veri üretmek 115
9.3. Grup tasarımı, katılımcı bileşimi ve grup dinamikleri 117
9.4. Grup etkileşimi, sözsüz veri ve odak grubun etik sınırları 119
9.5. Belge analizi: Belgeleri toplumsal pratik olarak okumak 121
9.6. Belge seçiminde bağlam, sessizlik ve sınırlar 123
9.7. Dijital materyallerle çalışmak: platform, bağlam ve etik 124
9.8. Farklı veri kaynaklarını birlikte analiz etmek 126

10. ETİK YALNIZCA ONAM DEĞİLDİR: NİTEL ARAŞTIRMADA ETİK İKİLEMLER..... 128
10.1. Etik neden merkezi bir meseledir? 128
10.2. Etik kurul, bilgilendirilmiş onam ve etik pratiğin sınırları 130
10.3. Gizlilik, anonimlik, mahremiyet ve tanınabilirlik 132
10.4. Zarar, kırılganlık ve hassas konularla çalışmak.....134
10.5. Gönüllülük, güç ilişkileri ve sınır koyma hakkı 136
10.6. Temsil, alıntı kullanımı ve yazım sorumluluğu 137
10.7. Dijital saha, gözlem ve etnografide etik sorular.....139
10.8. Etik ikilemleri kayda geçirmek ve kararları gerekçelendirmek 141

11. VERİYLE ÇALIŞMAK: KAYIT, ÇÖZÜMLEME, DÜZENLEME VE ANALİTİK HAZIRLIK 142

11.1. Veriyle çalışmak: dağınık malzemeden araştırılabilir bir bütüne 143
11.2. Kayıt: neyi, nasıl ve hangi sınırlar içinde saklamak? 145
11.3. Transkripsiyon: konuşmayı metne dönüştürmek 146
11.4. Gözlem, belge ve dijital materyalleri düzenlemek 148
11.5. Veri güvenliği: saklama, erişim ve sorumluluk 150
11.6. İlk okuma, yeniden okuma ve memo yazmak 152
11.7. Dağınık malzemeden analitik düzene geçmek 154
11.8. Nitel veri analiz yazılımları: imkânlar, sınırlar ve araştırmacının kararı ... 156

12. NİTEL VERİ ANALİZİ: KODLAMADAN KAVRAMSALLAŞTIRMAYA ... 158

12.1. Nitel veri analizi nedir, ne zaman başlar? 159
12.2. Betimlemeden analitik yorumlamaya geçmek 161
12.3. Kodlama: veriye etiket vermek değil, anlam ilişkilerini izlemek 163
12.4. Kod fazlalığı, kodların sınırları ve analitik odağı korumak 165
12.5. Kodlardan kategorilere ve temalara geçmek 167
12.6. Çelişki, sapma ve karşılaştırma ile çalışmak 169
12.7. Kuram ile veri arasında çalışmak: sosyolojik yorum geliştirmek 171
12.8. Farklı analiz stratejileri ve çoklu veri kaynaklarıyla çalışmak 173

13. YORUMLAMA, TEMSİL VE YAZIM: VERİYİ SOSYOLOJİK METNE DÖNÜŞTÜRMEK 176

13.1. Bulguları analitik metne dönüştürmek 176
13.2. Alıntı, katılımcı sesi ve temsil 177
13.3. Bulguları kuram ve tartışmayla ilişkilendirmek 178
13.4. Akademik üslup ve son okuma 180

14. NİTEL ARAŞTIRMADA KALİTE: İNANDIRICILIK, TUTARLILIK VE SINIRLILIKLAR 181

14.1. Nitel araştırmada kalite neyi ifade eder? 181
14.2. Geçerlik ve güvenirlik tartışmasını yeniden düşünmek 183
14.3. İnandırıcılık, tutarlılık ve şeffaflık 185
14.4. Üye kontrolü ve akran tartışması 186
14.5. Anlamlı katkı ve araştırmanın savunulabilirliği 188

15. SOSYOLOJİDE NİTEL ARAŞTIRMANIN GÜNCEL YÖNELİMLERİ 189
15.1. Nitel araştırma neden dönüşüyor? 189
15.2. Dijital saha ve hibrit araştırma 191
15.3. Görsel, işitsel ve duyusal veriyle çalışmak 192
15.4. Duygular, beden ve duygulanım 194
15.5. Hareketlilik, çok alanlı saha ve sessizleştirilmiş deneyimlerle çalışmak 196
15.6. Kamusal sosyoloji ve disiplinlerarası çalışma 197

16. SONUÇ: SOSYOLOJİK YORUMUN İMKÂNI OLARAK NİTEL ARAŞTIRMA 198

KAYNAKLAR 201

EKLER 207
Ek 1 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Rehberi Örneği 207
Ek 2 Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu Örneği 212
Ek 3 Saha Notu ve Refleksif Günlük Şablonu 217
Ek 4 Kod–Kategori–Tema Tablosu Örneği 222
Ek 5 Nitel Araştırma Yazım Kontrol Listesi 226

KAYNAKLAR

Abbott, A. (2004). *Methods of discovery: Heuristics for the social sciences. W. W*. Norton & Company.

Agee, J. (2009). Developing qualitative research questions: A reflective process. *International Journal of Qualitative Studies in Education, 22*(4), 431–447.

Ahmed, S. (2014). *The cultural politics of emotion* (2nd ed.). Edinburgh University Press.

Alford, R. R. (1998). *The craft of inquiry: Theories, methods, evidence*. Oxford University Press.

Angrosino, M. (2007). *Doing ethnographic and observational research*. SAGE.

Barbour, R. (2007). *Doing focus groups*. SAGE.

Bashir, N. K. (2023). Community gatekeepers: Power, pitfalls and possibilities when recruiting and researching Black, Asian, and Minority Ethnic (BAME) participants. *The Qualitative Report, 28*(5), 1501–1509. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2023.5549

Becker, H. S. (1998). *Tricks of the trade: How to think about your research while you're doing it*. University of Chicago Press.

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. Anchor Books.

Berger, R. (2015). Now I see it, now I don't: Researcher's position and reflexivity in qualitative research. *Qualitative Research, 15*(2), 219–234. https://doi.org/10.1177/1468794112468475

Birks, M., Chapman, Y., & Francis, K. (2008). Memoing in qualitative research: Probing data and processes. *Journal of Research in Nursing, 13*(1), 68–75. https://doi.org/10.1177/1744987107081254

Birt, L., Scott, S., Cavers, D., Campbell, C., & Walter, F. (2016). *Member checking: A tool to enhance trustworthiness or merely a nod to validation? Qualitative Health Research, 26(13), 1802–1811*. https://doi.org/10.1177/1049732316654870

Bloor, M., Frankland, J., Thomas, M., & Robson, K. (2001). *Focus groups in social research*. SAGE.

Blumer, H. (1954). *What is wrong with social theory? American Sociological Review, 19(1), 3–10.*

Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism: Perspective and method*. University of California Press.

Booth, W. C., Colomb, G. G., Williams, J. M., Bizup, J., & Fitzgerald, W. T. (2016). *The craft of research* (4th ed.). University of Chicago Press.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice*. Stanford University Press.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. University of Chicago Press.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9*(2), 27–40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis. *Qualitative Research in Psychology, 18*(3), 328–352. https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238

Bredal, A., Stefansen, K., & Bjørnholt, M. (2024). Why do people participate in research interviews? Participant orientations and ethical contracts in interviews with victims of interpersonal violence. *Qualitative Research, 24*(2), 287–304. https://doi.org/10.1177/14687941221138409

Brinkmann, S., & Kvale, S. (2015). *InterViews: Learning the craft of qualitative research interviewing* (3rd ed.). SAGE.

Burawoy, M. (2005). For public sociology. *American Sociological Review, 70*(1), 4–28. https://doi.org/10.1177/000312240507000102

Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory* (2nd ed.). SAGE.

Coffey, A. (1999). *The ethnographic self: Fieldwork and the representation of identity*. SAGE.

Corbin, J., & Morse, J. M. (2003). The unstructured interactive interview: Issues of reciprocity and risks when dealing with sensitive topics. *Qualitative Inquiry, 9*(3), 335–354. https://doi.org/10.1177/1077800403009003001

Corden, A., & Sainsbury, R. (2006). *Using verbatim quotations in reporting qualitative social research: The views of research users*. Social Policy Research Unit, University of York.

Corti, L., Van den Eynden, V., Bishop, L., & Woollard, M. (2019). *Managing and sharing research data: A guide to good practice* (2nd ed.). SAGE.

Crenshaw, K. W. (1991). Mapping the margins: Intersectionality, identity politics, and violence against

women of color. *Stanford Law Review, 43*(6), 1241–1299. https://doi.org/10.2307/1229039
Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE.
Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE.
Cunliffe, A. L., & Karunanayake, G. (2013). Working within hyphen-spaces in ethnographic research: Implications for research identities and practice. *Organizational Research Methods, 16*(3), 364–392. https://doi.org/10.1177/1094428113489353
Davidson, C. (2009). Transcription: Imperatives for qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods, 8*(2), 35–52. https://doi.org/10.1177/160940690900800206
DeJonckheere, M., & Vaughn, L. M. (2019). Semistructured interviewing in primary care research: A balance of relationship and rigour. *Family Medicine and Community Health, 7*(2), e000057. https://doi.org/10.1136/fmch-2018-000057
Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2018). *The SAGE handbook of qualitative research* (5th ed.). SAGE.
DeWalt, K. M., & DeWalt, B. R. (2011). *Participant observation: A guide for fieldworkers* (2nd ed.). AltaMira Press.
DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006). The qualitative research interview. *Medical Education, 40*(4), 314–321. https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x
Dicks, B., Soyinka, B., & Coffey, A. (2006). Multimodal ethnography. *Qualitative Research, 6*(1), 77–96. https://doi.org/10.1177/1468794106058876
Dickson-Swift, V., James, E. L., Kippen, S., & Liamputtong, P. (2007). *Doing sensitive research: What challenges do qualitative researchers face? Qualitative Research, 7(3), 327–353*. https://doi.org/10.1177/1468794107078515
Dickson-Swift, V., James, E. L., Kippen, S., & Liamputtong, P. (2008). Risk to researchers in qualitative research on sensitive topics: Issues and strategies. *Qualitative Health Research, 18*(1), 133–144. https://doi.org/10.1177/1049732307309007
Dickson-Swift, V., James, E. L., Kippen, S., & Liamputtong, P. (2009). Researching sensitive topics: Qualitative research as emotion work. *Qualitative Research, 9*(1), 61–79. https://doi.org/10.1177/1468794108098031
Dwyer, S. C., & Buckle, J. L. (2009). The space between: On being an insider-outsider in qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods, 8*(1), 54–63. https://doi.org/10.1177/160940690900800105
Eldh, A. C., Årestedt, L., & Berterö, C. (2020). Quotations in qualitative studies: Reflections on constituents. *International Journal of Qualitative Methods, 19*, 1–10. https://doi.org/10.1177/1609406920969268
Ellis, C. (2007). Telling secrets, revealing lives: Relational ethics in research with intimate others. *Qualitative Inquiry, 13*(1), 3–29. https://doi.org/10.1177/1077800406294947
Emerson, R. M., Fretz, R. I., & Shaw, L. L. (2011). *Writing ethnographic fieldnotes* (2nd ed.). University of Chicago Press.
England, K. V. L. (1994). Getting personal: Reflexivity, positionality, and feminist research. *The Professional Geographer, 46*(1), 80–89. https://doi.org/10.1111/j.0033-0124.1994.00080.x
Fine, M. (1994). Working the hyphens: Reinventing self and other in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp. 70–82). SAGE.
Finlay, L. (2002). Negotiating the swamp: The opportunity and challenge of reflexivity in research practice. *Qualitative Research, 2*(2), 209–230. https://doi.org/10.1177/146879410200200205
Flick, U. (2018). *An introduction to qualitative research* (6th ed.). SAGE.
Foucault, M. (1977). *Discipline and punish: The birth of the prison*. Pantheon Books.
Foucault, M. (1978). *The history of sexuality, volume 1: An introduction*. Pantheon Books.
Franco, P., & Yang, Y. (2021). Exiting fieldwork "with grace": Reflections on the unintended consequences of participant observation and researcher-participant relationships. *Qualitative Market Research: An International Journal, 24*(3), 358–374. https://doi.org/10.1108/QMR-07-2020-0094
Franzke, A. S., Bechmann, A., Zimmer, M., Ess, C. M., & Association of Internet Researchers. (2020). *Internet research: Ethical guidelines 3.0*. Association of Internet Researchers.
Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures*. Basic Books.
Gibbs, G. R. (2018). *Analyzing qualitative data* (2nd ed.). SAGE.
Giddens, A. (1984). *The constitution of society: Outline of the theory of structuration*. University of

California Press.
Goffman, E. (1989). On fieldwork. *Journal of Contemporary Ethnography, 18*(2), 123–132. https://doi.org/10.1177/089124189018002001
Gold, R. L. (1958). Roles in sociological field observations. *Social Forces, 36*(3), 217–223.
Grant, A. (2017). "I don't want you sitting next to me": The macro, meso, and micro of gaining and maintaining access to government organizations during ethnographic fieldwork. *International Journal of Qualitative Methods, 16*, 1–11. https://doi.org/10.1177/1609406917712394
Gřundělová, B., Broskevičová, Z., & Kowolová, I. (2024). Negotiating access to hard-to-reach populations through institutional gatekeepers in social work research. *The British Journal of Social Work, 54*(6), 2790–2807. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcae039
Guillemin, M., & Gillam, L. (2004). Ethics, reflexivity, and "ethically important moments" in research. *Qualitative Inquiry, 10*(2), 261–280. https://doi.org/10.1177/1077800403262360
Guillemin, M., & Heggen, K. (2009). Rapport and respect: Negotiating ethical relations between researcher and participant. *Medicine, Health Care and Philosophy, 12*(3), 291–299. https://doi.org/10.1007/s11019-008-9165-8
Halcomb, E. J., & Davidson, P. M. (2006). *Is verbatim transcription of interview data always necessary? Applied Nursing Research, 19(1), 38–42*. https://doi.org/10.1016/j.apnr.2005.06.001
Hammersley, M. (2013). *What is qualitative research? Bloomsbury Academic.*
Hammersley, M., & Atkinson, P. (2019). *Ethnography: Principles in practice* (4th ed.). Routledge.
Hammersley, M., & Traianou, A. (2012). *Ethics in qualitative research: Controversies and contexts*. SAGE.
Harding, S. (1991). *Whose science? Whose knowledge? Thinking from women's lives*. Cornell University Press.
Hennessy, M., Dennehy, R., Doherty, J., & O'Donoghue, K. (2022). Outsourcing transcription: Extending ethical considerations in qualitative research. *Qualitative Health Research, 32*(7), 1197–1204. https://doi.org/10.1177/10497323221101709
Hennink, M. M., Kaiser, B. N., & Marconi, V. C. (2017). *Code saturation versus meaning saturation: How many interviews are enough? Qualitative Health Research, 27(4), 591–608*. https://doi.org/10.1177/1049732316665344
Hine, C. (2015). *Ethnography for the internet: Embedded, embodied and everyday*. Bloomsbury Academic.
Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (1995). *The active interview*. SAGE.
Hubbard, G., Backett-Milburn, K., & Kemmer, D. (2001). Working with emotion: Issues for the researcher in fieldwork and teamwork. *International Journal of Social Research Methodology, 4*(2), 119–137. https://doi.org/10.1080/13645570116992
Israel, M., & Hay, I. (2006). *Research ethics for social scientists*. SAGE.
Jackson, K., & Bazeley, P. (2019). *Qualitative data analysis with NVivo* (3rd ed.). SAGE.
Kaiser, K. (2009). Protecting respondent confidentiality in qualitative research. *Qualitative Health Research, 19*(11), 1632–1641. https://doi.org/10.1177/1049732309350879
Kallio, H., Pietilä, A.-M., Johnson, M., & Kangasniemi, M. (2016). Systematic methodological review: Developing a framework for a qualitative semi-structured interview guide. *Journal of Advanced Nursing, 72*(12), 2954–2965. https://doi.org/10.1111/jan.13031
Karnieli-Miller, O., Strier, R., & Pessach, L. (2009). Power relations in qualitative research. *Qualitative Health Research, 19*(2), 279–289. https://doi.org/10.1177/1049732308329306
Kawulich, B. B. (2005). Participant observation as a data collection method. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research, 6*(2), Article 43. https://doi.org/10.17169/fqs-6.2.466
Kitzinger, J. (1994). The methodology of focus groups: The importance of interaction between research participants. *Sociology of Health & Illness, 16*(1), 103–121. https://doi.org/10.1111/1467-9566.ep11347023
Kitzinger, J. (1995). Qualitative research: Introducing focus groups. *BMJ, 311*(7000), 299–302. https://doi.org/10.1136/bmj.311.7000.299
Kozinets, R. V. (2020). *Netnography: The essential guide to qualitative social media research* (3rd ed.). SAGE.
Kristensen, G. K., & Ravn, M. N. (2015). The voices heard and the voices silenced: Recruitment processes in qualitative interview studies. *Qualitative Research, 15*(6), 722–737. https://doi.org/10.1177/1468794114567496
Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2015). *Focus groups: A practical guide for applied research* (5th ed.). SAGE.

Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. Bağlam Yayınları.
Lapadat, J. C., & Lindsay, A. C. (1999). Transcription in research and practice: From standardization of technique to interpretive positionings. *Qualitative Inquiry, 5*(1), 64–86. https://doi.org/10.1177/107780049900500104
Liamputtong, P. (2007). *Researching the vulnerable: A guide to sensitive research methods*. SAGE.
Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. SAGE.
MacLean, L. M., Meyer, M., & Estable, A. (2004). Improving accuracy of transcripts in qualitative research. *Qualitative Health Research, 14*(1), 113–123. https://doi.org/10.1177/1049732303259804
Madden, R. (2017). *Being ethnographic: A guide to the theory and practice of ethnography* (2nd ed.). SAGE.
Malterud, K., Siersma, V. D., & Guassora, A. D. (2016). Sample size in qualitative interview studies: Guided by information power. *Qualitative Health Research, 26*(13), 1753–1760. https://doi.org/10.1177/1049732315617444
Marcus, G. E. (1995). Ethnography in/of the world system: The emergence of multi-sited ethnography. *Annual Review of Anthropology, 24*, 95–117. https://doi.org/10.1146/annurev.an.24.100195.000523
Mason, J. (2018). *Qualitative researching* (3rd ed.). SAGE.
Mauthner, N. S., & Doucet, A. (2003). Reflexive accounts and accounts of reflexivity in qualitative data analysis. *Sociology, 37*(3), 413–431. https://doi.org/10.1177/00380385030373002
Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative research design: An interactive approach* (3rd ed.). SAGE.
Mays, N., & Pope, C. (2000). Qualitative research in health care: Assessing quality in qualitative research. *BMJ, 320*(7226), 50–52. https://doi.org/10.1136/bmj.320.7226.50
Mazzei, L. A. (2003). Inhabited silences: In pursuit of a muffled subtext. *Qualitative Inquiry, 9*(3), 355–368. https://doi.org/10.1177/1077800403009003002
Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (2020). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (4th ed.). SAGE.
Miller, T., & Boulton, M. (2007). Changing constructions of informed consent: Qualitative research and complex social worlds. *Social Science & Medicine, 65*(11), 2199–2211. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2007.08.009
Mills, C. W. (1959). *The sociological imagination*. Oxford University Press.
Milner, H. R. (2007). Race, culture, and researcher positionality: Working through dangers seen, unseen, and unforeseen. *Educational Researcher, 36*(7), 388–400. https://doi.org/10.3102/0013189X07309471
Morgan, D. L. (1996). Focus groups. *Annual Review of Sociology, 22*, 129–152. https://doi.org/10.1146/annurev.soc.22.1.129
Morse, J. M., Barrett, M., Mayan, M., Olson, K., & Spiers, J. (2002). Verification strategies for establishing reliability and validity in qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods, 1*(2), 13–22. https://doi.org/10.1177/160940690200100202
Negrin, K. A., Slaughter, S. E., Dahlke, S., & Olson, J. (2022). Successful recruitment to qualitative research: A critical reflection. *International Journal of Qualitative Methods, 21*, 1–10. https://doi.org/10.1177/16094069221119576
O'Kane, P., Smith, A., & Lerman, M. P. (2021). Building transparency and trustworthiness in inductive research through computer-aided qualitative data analysis software. *Organizational Research Methods, 24*(1), 104–139. https://doi.org/10.1177/1094428119865016
Olmos-Vega, F. M., Stalmeijer, R. E., Varpio, L., & Kahlke, R. (2023). A practical guide to reflexivity in qualitative research: AMEE Guide No. 149. *Medical Teacher, 45*(3), 241–251. https://doi.org/10.1080/0142159X.2022.2057287
Orb, A., Eisenhauer, L., & Wynaden, D. (2001). Ethics in qualitative research. *Journal of Nursing Scholarship, 33*(1), 93–96. https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2001.00093.x
Ortlipp, M. (2008). Keeping and using reflective journals in the qualitative research process. *The Qualitative Report, 13*(4), 695–705.
Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research, 42*(5), 533–544. https://doi.org/10.1007/s10488-013-0528-y
Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4th ed.). SAGE.
Peshkin, A. (1988). In search of subjectivity—One's own. *Educational Researcher, 17*(7), 17–21. https://doi.

org/10.3102/0013189X017007017
Pillow, W. (2003). Confession, catharsis, or cure? Rethinking the uses of reflexivity as methodological power in qualitative research. *International Journal of Qualitative Studies in Education, 16*(2), 175–196. https://doi.org/10.1080/0951839032000060635
Pink, S. (2015). *Doing sensory ethnography* (2nd ed.). SAGE.
Pink, S., Horst, H., Postill, J., Hjorth, L., Lewis, T., & Tacchi, J. (2016). *Digital ethnography: Principles and practice*. SAGE.
Poland, B. D. (1995). Transcription quality as an aspect of rigor in qualitative research. *Qualitative Inquiry, 1*(3), 290–310. https://doi.org/10.1177/107780049500100302
Prior, L. (2003). *Using documents in social research*. SAGE.
Ragin, C. C. (1994). *Constructing social research: The unity and diversity of method*. Pine Forge Press.
Robinson, O. C. (2014). Sampling in interview-based qualitative research: A theoretical and practical guide. *Qualitative Research in Psychology, 11*(1), 25–41. https://doi.org/10.1080/14780887.2013.801543
Rose, G. (2016). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (4th ed.). SAGE.
Roulston, K. (2010). *Reflective interviewing: A guide to theory and practice*. SAGE.
Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2012). *Qualitative interviewing: The art of hearing data* (3rd ed.). SAGE.
Saldaña, J. (2021). *The coding manual for qualitative researchers* (4th ed.). SAGE.
Sandelowski, M. (1998). Writing a good read: Strategies for re-presenting qualitative data. *Research in Nursing & Health, 21*(4), 375–382. https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-240X(199808)21:4<375::AID-NUR9>3.0.CO;2-C
Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., Burroughs, H., & Jinks, C. (2018). Saturation in qualitative research: Exploring its conceptualization and operationalization. *Quality & Quantity, 52*(4), 1893–1907. https://doi.org/10.1007/s11135-017-0574-8
Schutz, A. (1967). *The phenomenology of the social world*. Northwestern University Press.
Scott, J. (1990). *A matter of record: Documentary sources in social research*. Polity Press.
Seidman, I. (2019). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences* (5th ed.). Teachers College Press.
Silver, C., & Lewins, A. (2014). *Using software in qualitative research: A step-by-step guide* (2nd ed.). SAGE.
Small, M. L. (2009). How many cases do I need? On science and the logic of case selection in field-based research. *Ethnography, 10*(1), 5–38. https://doi.org/10.1177/1466138108099586
Smith, D. E. (1987). *The everyday world as problematic: A feminist sociology*. Northeastern University Press.
Spall, S. (1998). Peer debriefing in qualitative research: Emerging operational models. *Qualitative Inquiry, 4*(2), 280–292. https://doi.org/10.1177/107780049800400208
Spradley, J. P. (1980). *Participant observation*. Holt, Rinehart and Winston.
Stewart, D. W., & Shamdasani, P. N. (2015). *Focus groups: Theory and practice* (3rd ed.). SAGE.
Tavory, I., & Timmermans, S. (2014). *Abductive analysis: Theorizing qualitative research*. University of Chicago Press.
Temple, B., & Young, A. (2004). Qualitative research and translation dilemmas. *Qualitative Research, 4*(2), 161–178. https://doi.org/10.1177/1468794104044430
Timmermans, S., & Tavory, I. (2012). Theory construction in qualitative research: From grounded theory to abductive analysis. *Sociological Theory, 30*(3), 167–186. https://doi.org/10.1177/0735275112457914
Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight "big-tent" criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry, 16*(10), 837–851. https://doi.org/10.1177/1077800410383121
Trouillot, M.-R. (1995). *Silencing the past: Power and the production of history*. Beacon Press.
Tuck, E. (2009). Suspending damage: A letter to communities. *Harvard Educational Review, 79*(3), 409–427. https://doi.org/10.17763/HAER.79.3.N0016675661T3N15
Turner, D. W. (2010). Qualitative interview design: A practical guide for novice investigators. The Qualitative Report, 15(3), 754–760. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2010.1178
Van Maanen, J. (2011). *Tales of the field: On writing ethnography* (2nd ed.). University of Chicago Press.
Vasileiou, K., Barnett, J., Thorpe, S., & Young, T. (2018). Characterising and justifying sample size sufficiency in interview-based studies: Systematic analysis of qualitative health research over a 15-year period. *BMC Medical Research Methodology, 18*, Article 148. https://doi.org/10.1186/s12874-018-0594-7

Vincett, J. (2018). Researcher self-care in organizational ethnography: Lessons from overcoming compassion fatigue. *Journal of Organizational Ethnography, 7*(1), 44–58. https://doi.org/10.1108/JOE-09-2017-0041

Wacquant, L. (2004). *Body & soul: Notebooks of an apprentice boxer*. Oxford University Press.

Warden, T. (2013). Feet of clay: Confronting emotional challenges in ethnographic experience. *Journal of Organizational Ethnography, 2*(2), 150–172. https://doi.org/10.1108/JOE-09-2012-0037

Weber, M. (1978). *Economy and society: An outline of interpretive sociology*. University of California Press.

Wetherell, M. (2012). *Affect and emotion: A new social science understanding*. SAGE.

Wiles, R., Crow, G., Heath, S., & Charles, V. (2008). The management of confidentiality and anonymity in social research. *International Journal of Social Research Methodology, 11*(5), 417–428. https://doi.org/10.1080/13645570701622231

Wolcott, H. F. (2009). *Writing up qualitative research* (3rd ed.). SAGE.

Yardley, L. (2000). Dilemmas in qualitative health research. *Psychology & Health, 15*(2), 215–228. https://doi.org/10.1080/08870440008400302

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. baskı)*. Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). SAGE.